

Ochrana dravcov na Slovensku, Trhová 54, 841 01 Bratislava, www.dravce.sk

Jesenná migrácia vrcholí. Vtáky letia za potravou, nie za teplom.

Tlačová správa

16. októbra 2018

Tohtoročná jesenná migrácia vtáctva je vo svojej vrcholnej fáze, od polovice októbra aktivita spravidla postupne klesá. Niektoré doterajšie migračné presuny boli natoľko masívne, že sa dali sledovať [dokonca na radaroch](#). Počas uplynulého víkend (13.-14.10.2018) sa senzáciou stalo fascinujúce pozorovanie rekordného krdla - až 160 tisíc jedincov žeriava popolavého v maďarskom Národnom parku [Hortobágy](#).

„Predstavte si tú najrušnejšiu križovatku, o akej viete - kde sa denne premelú tisíce áut, pričom najviac ich je v čase rannej a popoludňajšej dopravnej špičky. K takýmto dôležitým dopravným uzlom môžeme prirovnať najmä južné výbežky Škandinávie a [Kuršskú kosu](#) na juhovýchodnom pobreží Baltského mora. Sú akýmisi lievikmi, kam vzhľadom na členitosť zemskeho povrchu smerujú vtáčie trasy, aktuálne zo severnejších miest. „Premávka“ tu kulminuje v období vtáčieho sťahovania, teraz vrcholí jeho jesenná etapa. Celé krdle, niekedy tvorené i tisíckou vtákov, ale aj tie, ktoré letia jednotlivo, tu odpočívajú a naberajú sily, kým budú pokračovať vo svojej púti južným smerom. Priebeh migrácie dokumentujú aj výsledky z ornitologických staníc, kde odborníci v rámci výskumu tiahnuce vtáky odchyťávajú a krúžkujú. 4. októbra 2018 bolo vo Ventes Ragas v Litve okrúžkovaných [7284 jedincov 23 druhov](#), 10. októbra 2018 viac ako 4500 vtákov 33 druhov. Sú to obrovské počty, napríklad v porovnaní s denným maximom slovenských staníc, ktoré je 200 – 300 jedincov,“ hovorí Roman Slobodník z Ochrany dravcov na Slovensku.

„Vtáky neletia za teplom, ale za potravou. Vyberajú sa teda do oblastí, kde nájdu dostatok toho, čo im chutí. Aj z našich končín odlietajú medzi prvými druhy, ktoré to „majú najďalej“. Ide najmä o subsaharské migranty, zimujúce najmä južne od rovníka. Spravidla sú to hmyzožravé spevavce (penice, trsteniariky), niektoré dravce a výnimočne sovy (orol kriklavý, včelár lesný, sokol červenonohý, výrik obyčajný), krakle a včeláriky. Neskôr ich nasledujú druhy, v ktorých jedálničku sú častejšie zastúpené semená rastlín - u nás najmä pinkovité vtáky (glezg, hýľ, pinky, kanárik, stehlíky), tiež vrchárky modré, strnádky trstinové a pod. Ich cieľová destinácia je južná Európa, resp. severná Afrika,“ pokračuje Slobodník.

„Na cestu sa vtáky pripravujú – mení sa im operenie, tvoria si tukové zásoby. Energiu teraz dopĺňajú tiež bobuľami, najmä bazy či svižu. Privítajú slnečnicu či strniská po lucerne a obilninách, preto je dôležité, aby sa polia hneď po žatve nezaorali. Zárukou vyššej bezpečnosti pri prekonávaní dlhých vzdialeností sú v trinástich Chránených vtáčích územiach na Slovensku špeciálne [prvky na drôtoch elektrických vedení](#). Od roku 2015 ich sem inštalujú energetické spoločnosti v rámci projektu LIFE Energia. Umožňujú tak operencom úspešný prelet bez rizika nárazu do vedenia, ktoré bolo dovtedy prekážkou,“ uzatvára Lucia Deutschová z Ochrany dravcov na Slovensku.

Doplňujúce informácie:

- Tohtoročná migrácia má aj iný spestrujúci prvok – tým je relatívne nenápadný druh kolibkárka. Doposiaľ 11 jedincov zaznamenaných v Českej republike a jeden zo Slovenska robia z kolibkárka žltkastotemenného už pravidelného migranta cez strednú Európu. Avšak pri pohľade na jeho areál rozšírenia nám niečo nesedí. Hniezdi na rozľahlej Sibíri a zimuje v Indii, Slovensko či Česká republika sú teda mimo jeho „migračnej zóny“. Objavujú sa teórie, že časť populácie zimuje na Africkom kontinente, či priľahlých ostrovoch, čo by bolo len potvrdením toho, že:
- Globálne otepľovanie môže meniť a už aj mení migračné správanie niektorých druhov, resp. častí ich populácií. Migračná cesta bocianov bielych sa skracuje a prilietajú o niekoľko dní skôr na svoje hniezdiská. Rovnako sa mení migračná trasa penice čiernohlavej, kde kedysi migrant v oblasti Stredomoria či blízkeho východu začína migrovať na Britské ostrovy. Tamojšia klíma v kombinácii s masívnym prikrmovaním spôsobuje úspešné prežívanie zimujúcich jedincov.
- Operence si vyberajú čo najpriamejšie a najmenej náročné časti terénu, ktorými prelietajú, čiže korytá riek, priesmyky, údolia, nížiny s dostatkom potravných zdrojov. Najznámejšie migračné trasy na Slovensku sú údolia väčších riek, Východoslovenská nížina, niektoré horské sedlá a priesmyky. Najdlhšiu vzdialenosť prekonáva na svojej ceste skupina tzv. subsaharských migrantov – dáždovníkov, lastovičiek, bocianov, ale aj dravcov, napríklad orol kriľavý, sokol lastovičiar a sokol červenonohý.
- Jesenná migrácia trvá dlhšie ako jarná – vtáky sa už nemusia ponáhľať na hniezdiská, nie sú poháňané hormónmi. Táto cesta je najviac riziková pre mladé, tohtoročné vtáky. Počas migrácie ich zahynie najviac. Na tiahnuce vtáctvo striehne veľa nástrah. Ide o prirodzené faktory (nepriazeň počasia, vyčerpanosť, nedostatok potravy, predátori, choroby), bariéry v podobe drôtov a turbín, ale tiež barbarské usmrcovanie pre obchod či zábavu v krajinách ako Sýria, [Libanon](#), Cyprus, Egypt.
- S jesennou, resp. zimnou migráciou súvisí aj prílet takzvaných severských druhov, rovnako jedincov tunajších druhov zo severných oblastí, či zmena správania a koncentrovanie do skupín (zimoviská – denné, resp. nocoviská). Táto téma bude prezentovaná v samostatnej správe.

Viac o projekte LIFE13 NAT/SK/001272 ENERGIA sa dozviete na webovej stránke www.lifeenergia.sk. Projekt je podporený Európskou úniou v rámci programu LIFE a významnou mierou prispieva k zlepšeniu podmienok kritériových druhov vtákov v územiach siete Natura 2000.

